

ИЗВЕШТАЈ

од извршените финансиски контроли
за периодот 01.01.-30.06.2010 година

Скопје, 07.07.2010 година

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

Адреса: Македонија бб, 1000 Скопје
Тел.: 02 3289 012
Централа.: 02 3289 000
Факс: 02 3289 009
Е-пошта: info@fzo.org.mk

ЦЕЛ НА ФИНАНСИСКАТА КОНТРОЛА

Финансиската контрола во ЈЗУ се спроведува во согласност со Законот за јавна внатрешна финансиска контрола (Службен весник на РМ бр.22/2007), како и во согласност со членот 73 од Законот за здравствено осигурување, согласно кој Фондот врши контрола на средствата на здравствените установи остварени од Фондот за остварување на здравствени услуги на осигурените лица, нивното наменско и економично користење. Соодветно прашањето на финансиската контрола е уредено и со Договорот за извршување и плаќање на здравствени услуги помеѓу ФЗОМ и ЈЗУ.

Финансиската контрола, како задолжителен сегмент од јавната финансиска контрола врши финансиска и буџетска контрола во јавните здравствени установи, согласно законските прописи при што врши проверка на точноста и усогласеноста на сите документи кои се однесуваат на финансиските активности и создавање на обврските и расходите, со законите, подзаконските акти и интерните акти, одлуки и договори, пред и по нивно извршување.

ВИДОВИ НА ИЗВРШЕНИ КОНТРОЛИ

Во првите шест месеци од 2010 година извршени беа 42 целосни контроли на ЈЗУ според усвоениот Годишен план за финансиски контроли и месечните планирани активности.

Покрај редовните целосни контроли од Годишниот план, во текот на месеците април и мај 2010 година, финансиските контролори беа вклучени и во активностите за **контрола и ревизија на материјално финансиското работење на 20 ЈЗУ со најголеми долгови**, согласно заклучокот на Владата на РМ од сто четириесет и осмата седница одржана на 23.03.2010 година. Согласно овој заклучок формирана беше и работна група за ревизија и контрола на материјално финансиското работење на 20 јавни здравствени установи кои имаат најголеми долгови. Овие контроли беа извршени заедно со претставниците на Министерството за здравство, Министерството за финансии, Бирото за јавни набавки и Државниот здравствен и санитарен инспекторат.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

Адреса: Македонија бб, 1000 Скопје
Тел.: 02 3289 012
Централа.: 02 3289 000
Факс: 02 3289 009
Е-пошта: info@fzo.org.mk

Исто така во овој период секој од финансиските контролори вршеше **секој месец перманентна контрола на пресметката на платите во ЈЗУ** кои функционираат на територијата што ја покрива неговата матична Подрачна служба на ФЗОМ.

Во првото шестомесечје се извршени и 3 наменски контроли во ЈЗУ по налог на менаџментот на ФЗОМ а по барање на други институции или ЈЗУ.

Р.бр.	Вид на контрола	Број на направени контроли
1	Редовна целосна контрола според Годишниот план	42
2	Наменска контрола	3
3	Контрола на најголемите должници	20
4	Редовни месечни контроли	23

Во текот на првото полугодие од годината, **во два наврати е вршена контрола и анализа на плаќањата во ЈУ од областа на здравството за потребите на ЈЗУ УК Завод и Ургентен Центар**, на долговите наследени од укинатиот ЈЗУ УКЦ Скопје.

Во овој период, како вонредни активности на дел од финансиските контролори, беа нивната инволвираност во обуките и работните состаноци кои беа организирани од страна на Министерството за финансии во врска со **имплементација на Законот за јавна внатрешна финансиска контрола** во ФЗОМ. Истите контролори, се и членови на Работна група која работи на спроведување на Законот во Фондот. Оваа работна група досега изготви и спроведе мерки и постапки согласно Законот, кои се однесуваат на преименување, како и нова систематизација на Секторот за финансии согласно Законот за јавна внатрешна финансиска контрола. Наредните чекори кои ќе следат ќе се однесуваат на креирање на постапки и процеси на работните места, при што би се утврдил и степенот на одговорноста на секое работно место.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

Адреса: Македонија бб, 1000 Скопје
Тел.: 02 3289 012
Централа.: 02 3289 000
Факс: 02 3289 009
Е-пошта: info@fzo.org.mk

ФИНАНСИСКИ КОНТРОЛОРИ

За извршувањето на овие контроли беа ангажирани 14 овластени финансиски контролори а од месец мај 2010 е вклучен уште еден контролор, вкупно 15 распоредени во следните 11 Подрачни служби на ФЗОМ:

- ПС Скопје 5 контролори, дипломирани економисти
- ПС Тетово 1 контролор, дипломиран економист
- ПС Гостивар 1 контролор, дипломиран економист
- ПС Струга 1 контролор, дипломиран економист
- ПС Охрид 1 контролор, дипломиран економист
- ПС Битола 1 контролор, дипломиран економист
- ПС Прилеп 1 контролор, дипломиран економист
- ПС Велес 1 контролор, дипломиран економист
- ПС Струмица 1 контролор, дипломиран економист
- ПС Кочани 1 контролор, дипломиран економист
- ПС Куманово 1 контролор, дипломиран економист

Од сите извршени контроли се изготвени посебни извештаи, кои после презентацијата пред одговорните лица во ФЗОМ, се доставени до Министерството за здравство, Министерството за финансии и Државниот завод за ревизија за постапување секој според своите надлежности.

1. КОНТРОЛИ СПОРЕД ГОДИШНИОТ ПЛАН ЗА ЦЕЛОСНИ КОНТРОЛИ

Согласно Годишниот план за целосни контроли на материјално финансиското работење на ЈЗУ, операционализиран на месечно ниво, се вршеше контрола на 7 ЈЗУ секој месец, од страна на тим од двајца финансиски контролори. Контролите траеја најмалку два дена и за време на контролата беше контролирано финансиското работење на ЈЗУ во 2009 година. Покрај ова беше контролирано и финансиското работење на контролираната ЈЗУ и во периодот од 2010 година до денот на контролата.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

Адреса: Македонија бб, 1000 Скопје
Тел.: 02 3289 012
Централа.: 02 3289 000
Факс: 02 3289 009
Е-пошта: info@fzo.org.mk

Од извршените 42 контроли според Годишниот план, искомтрлирани се:

- Универзитетски клиници..... 18
- Општи болници..... 12
- Клинички болници 3
- Здравствени домови..... 5
- Заводи..... 1
- Специјални болници..... 1
- Институту..... 2

(Во Прилог бр.1 на извештајот е преглед на контролираните ЈЗУ).

Целосните контроли опфатија контрола на:

- Усогласеност на финансискиот план со буџетот и планот за јавни набавки
- Пресметка на плати, утврдување на коефициентот на сложеност и бројот на вработениот персонал
- Јавни набавки и тендери за медицински потрошен материјал и лекови
- Ниво на залихи на медицински материјал и лекови
- Договори склучени со други ЈЗУ за сервисни услуги
- Договори склучени за набавки на продукти и услуги
- Изнајмување на простории и концесионерство
- Пресметка на дневници и патни трошоци
- Раководење со благајна
- Пресметка и наплата на партиципација.

КОНСТАТИРАНИ СОСТОЈБИ ВО ЈЗУ СО КОНТРОЛИТЕ

Најголеми неправилности во финансиското работење на ЈЗУ кои беа предмет на контролата беа констатирани кај утврдувањето на коефициентот на сложеност на вработените и утврдувањето на додатоците од плата на вработените (додаток за услови од работа и додаток за раководење). Таков е примерот со Општа болница Велес, Општа болница Гостивар и др.

Покрај ова беа констатирани неправилности во финансиското работење на ЈЗУ со ненаменско трошење на средствата т.е непочитување на буџетските правила на планирање и остварување на приходите и расходите.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

Адреса: Македонија бб, 1000 Скопје
Тел.: 02 3289 012
Централа.: 02 3289 000
Факс: 02 3289 009
Е-пошта: info@fzo.org.mk

Кај најголем дел од контролираните ЈЗУ е констатирано само формално изготвување на Финансискиот план и комплетно непридржување на истиот во трошењето на средствата во текот на 2009 година. Исто така треба да се истакне и фактот дека ЈЗУ остваруваат расходи кои воопшто не ги планирале во Финансискиот план.

Кај неколку ЈЗУ е констатирано *„наградување на персоналот за ангажираното успешно работење„*, иако истите тие ЈЗУ секој месец генерираат долгови кои не можат да ги исплатат заради ненаменското трошење на средствата. Најеклатантен е примерот со Заводот за нефрологија Струга и УК за радиотерапија и онкологија Скопје.

Констатирани се неправилности кај спроведувањето на јавните набавки во неколку јавни здравствени установи, додека неправилности кај контролата на договорените цени по спроведените јавни набавки во најголем дел кај набавката на лекови и медицински материјали се констатирани кај Универзитетските клиници, кои јавните набавки ги вршат преку ЈУ за потребите на јавните здравствени установи универзитетски клиници, ургентен центар и завод Скопје.

При контролата на обврските и долговите на ЈЗУ генерален е фактот дека долговите кај сите ЈЗУ кои имаат долгови се однесуваат во најголем дел за неплатени обврски за лекови и медицински материјали.

Кај сите контролирани ЈЗУ е констатирано надминување на планираните трошоци за плати и надоместоци. Во ЈЗУ се уште се ангажираат лица со договор за дело, покрај ангажирањето на лица на одредено време преку Агенциите за времено вработување. За ангажираните лица преку Агенции за времено вработување според законската процедура, ЈЗУ бараат и добиваат согласност од Владата на РМ т.е. од Министерството за финансии, додека кај лицата ангажирани со договор за дело оваа законска процедура се заобиколува. На овој начин неконтролирано се зголемува масата на средства потребни за исплата на плати и надоместоци во ЈЗУ.

Кај најголем број од контролираните јавни здравствени установи е констатирано дека податоците од Бруто билансите не соодветствуваат со податоците искажани во завршните сметки што наведува на заклучок дека

завршните сметки на јавните здравствени установи не ја искажуваат реалната материјално финансиска состојба.

Генерална констатација од сите контроли е неусогласеноста и неажурираноста на Контниот план за здравство, што резултира со раскнижување на еден ист вид трошок на разни конта кај скоро сите контролирани јавни здравствени установи.

Табеларен преглед на констатирани состојби при контрола на ЈЗУ

1	Кај сите контролирани Универзитетски клиници се констатирани погрешно пресметани плати за првите три месеци од 2009 година. Само кај 1 клиника (УК за торакална хирургија) е направена дополнителна пресметка со примена на новите коефициенти на сложеност
2	Кај 3 ЈЗУ (ОБ Куманово, ОБ Велес и ОБ Гостивар) е утврдено дека сите вработени добиваат додаток на плата за услови од работа
3	Кај сите контролирани ЈЗУ е констатирано дека не се вршат усогласувања во Финансискиот план при промените во приходната и расходната страна
4	Кај 10 од контролираните ЈЗУ е утврдено дека немаат изготвено и усвоено Буџет и Финансиски план
5	Кај сите контролирани Универзитетски клиници основната плата за првите три месеци од 2009 година е погрешно утврдена
6	Кај сите контролирани ЈЗУ е констатирано ненаменско трошење на средства т.е. остварување на расходи во поголем износ од планираниот па дури и остварување на расходи кои воопшто не се планирани со Годишниот финансиски план на установата

Најголем ризик при сите напред наведени неправилности во финансиското работење е стварање на непредвидени расходи и намалување на расположливите средства кои се предвидени за други намени. На овој начин со креирањето на непредвидени расходи се намалува платежната способност на ЈЗУ за плаќање на обврските за набавени лекови и медицински материјали. Со ова пак се ограничува т.е. се намалува способноста на ЈЗУ да ги вршат здравствените услуги поради немање на лекови и медицински материјали.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

Адреса: Македонија бб, 1000 Скопје
Тел.: 02 3289 012
Централа.: 02 3289 000
Факс: 02 3289 009
Е-пошта: info@fzo.org.mk

2. КОНТРОЛИ ИЗВРШЕНИ СОГЛАСНО ЗАКЛУЧОК НА ВЛАДАТА НА Р. МАКЕДОНИЈА

Од извршените 20 контроли, во јавните здравствени установи со најголеми долгови, по барање на Владата на РМ изготвени се Извештаи од

- Универзитетски клиници 6
- Клинички болници.....3
- Општи болници 8
- Специјални болници 1
- Здравствени домови..... 2

(Во прилог бр.2 е листата на контролираните ЈЗУ)

За вршење на овие контроли беше формиран тим кој покрај финансиски контролори имаше четворица DRG контролори и четворица фармацевти контролори од ФЗОМ. Целиот тим работеше во две работни групи кои извршија комплетните контроли, изготвија Извештаи од извршената контрола во кои се евидентирани сите аспекти на работењето на ЈЗУ (финансиски, медицински и фармацевтски).

По извршените контроли во наведените ЈЗУ, Извештаите со констатираните состојби беа презентирани пред претставници на Владата на РМ.

КОНСТАТИРАНИ СОСТОЈБИ ВО ЈЗУ СО КОНТРОЛИТЕ ПО НАЛОГ НА ВЛАДА:

- Долговите во најголем дел се резултат на високо ниво на неподмирени обврски кон надворешни добавувачи за лекови и медицински материјали, како и кон други ЈЗУ
- Нивото на исплатените плати во 2009 година е зголемено во однос на 2008 година. Кај сите контролирани Универзитетски клиници се констатирани погрешно пресметани плати за првите три месеци од 2009 година. Само кај 1 клиника (УК за торакална и васкуларна хирургија) е направена дополнителна пресметка со примена на новите коефициенти на сложеност.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

Адреса: Македонија бб, 1000 Скопје
Тел.: 02 3289 012
Централа.: 02 3289 000
Факс: 02 3289 009
Е-пошта: info@fzo.org.mk

- Кај 15 од контролираните ЈЗУ е констатирано надминување на дозволените лимити на учеството на додатоците од плата во однос со основната плата
- Поедини ЈЗУ (5) од контролираните немаат изработено и усвоено од УО, Буџет и Годишен финансиски план
- Од увидот во случајно избраните цени за лекови од најполоволно избраните добавувачи, кај поголем дел од контролираните ЈЗУ, договорените цени во поголем број ставки се со повисоки цени од референтните.
- Кај поедини ЈЗУ (5) од контролираните е констатирано високо ниво на залихи на лекови и медицински материјали на крајот на годината, што доведува до врзување на парични средства во неликвидни обртни средства, што придонесува за генерирање на долгови
- Кај сите контролирани ЈЗУ кои имаат фактуриран износ по основ на Програми од Министерството за здравство, на крајот на 2009 година констатирани се ненаплатени побарувања од Министерството за здравство во вкупен износ од околу 97 милиони денари за овие ЈЗУ.
- Сите контролирани ЈЗУ не вршат усогласување на Буџетот и Финансискиот план со измените во приходната и расходната страна
- Пресметката на плата е погрешна кај 11 од контролираните ЈЗУ
- Утврдувањето на додатоците од плата се неправилни кај 5 од контролираните ЈЗУ
- План за здравствени услуги по вид и обем немаат изготвено и усвоено 6 од контролираните установи
- При контролата од страна на тимот на ДСГ контролата, кај поголем дел од контролираните ЈЗУ констатирано е кодирање на несоодветни секундарни и примарни дијагнози, како и кодирање на несоодветни процедури.

Како резултат на констатираните состојби со овие контроли беа разрешени директорите на четири јавни здравствени установи, заради констатираните неправилности во нивното работење и Владата на РМ на својата Сто шеесет и седма седница, одржана на 13.06.2010 година донесе три заклучоци за надминување на констатираните неправилности и системски грешки во работата на јавните здравствени установи и тоа:

- Формира работна група со претставници од Министерството за здравство, Министерството за финансии, Министерството за труд и социјална политика и Фондот за здравствено осигурување која

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

Адреса: Македонија бб, 1000 Скопје
Тел.: 02 3289 012
Централа.: 02 3289 000
Факс: 02 3289 009
Е-пошта: info@fzo.org.mk

во рок од еден месец да достави предлог за менување на структурата на колективниот договор за здравствената дејност.

- Министерството за здравство и Министерството за финансии во рок од 60 дена да го ревидираат контниот план за здравството.
- Министерството за информатичко општество со Министерството за здравство во рок од три недели да подготват унифициран софтвер за пресметка и исплата на платите во здравството, со кој ќе се оневозможи отстапување од Колективниот договор

3. РЕДОВНИ МЕСЕЧНИ КОНТРОЛИ

Овој вид на контроли подразбира контрола на пресметката на платата, утврдувањето на коефициентите на сложеност, утврдување на додатоците од плата за вработените во ЈЗУ, како и наменското трошење на средствата во контролираните јавни здравствени установи.

Од извршените контроли и дадените препораки до ЈЗУ констатирано е од страна на контролорите дека препораките за надминување на неправилностите во најголем дел не се почитуваат. Во Прилог бр.3 кон овој извештај, во табеларен преглед се прикажани вкупно 23 ЈЗУ кај кои и покрај укажаните препораки од страна на финансиската контрола, истите не ги почитуваат.

При овие контроли се врши проверка на пресметките на платите во јавните здравствени установи, во доменот колку се придржуваат истите до одредбите на Колективниот договор и Спогодбата т.е. колкаво е учеството на додатоците од платата во основната плата и дали се почитуваат лимитите од членот 5 на Спогодбата (15% за здравствени домови, 20% за општи и специјални болници и 25% за клиници). Од извршените контроли во најголем дел се констатирани надминувања на лимитите.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

Адреса: Македонија бб, 1000 Скопје
Тел.: 02 3289 012
Централа.: 02 3289 000
Факс: 02 3289 009
Е-пошта: info@fzo.org.mk

4. НАМЕНСКИ КОНТРОЛИ ПО БАРАЊЕ НА МЕНАЏМЕНТОТ НА ФЗОМ

Наменски контроли по барање на менаџментот и претставници на ЈЗУ се извршени во :

- Специјална болница за душевни болести Демир Хисар
- Клиничка болница Битола
- Здравствен дом Крива Паланка

При извршената финансиската контрола во ЈЗУ Специјална болница за душевни болести Демир Хисар, констатирано е ненаменско трошење на средства т.е. остварување на расходи во значителен поголем износ од планираниот и остварување на расходи кои воопшто не се планирани со Годишниот финансиски план на Установата.

Во ЈЗУ Клиничка болница – Битола констатирани се големи неправилности во извршување на постапките за јавни набавки заради спроведување на постапки спротивно на одредбите на Законот за јавна набавка.

Во контролираната ЈЗУ Здравствен дом – Крива Паланка констатирано е злоупотреба на службена должност од страна на Директорот на оваа ЈЗУ.

Со овие контроли, кои беа извршени од страна на финансиските контролори, беше направена дополнителна контрола на финансиското работење на наведените здравствени установи. За констатираниите неправилности во финансиското работење од извршените контроли беа запознаени Министерството за здравство, Министерството за финансии и Државниот завод за ревизија.

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО
ОСИГУРУВАЊЕ НА МАКЕДОНИЈА
www.fzo.org.mk

Адреса: Македонија бб, 1000 Скопје
Тел.: 02 3289 012
Централа.: 02 3289 000
Факс: 02 3289 009
Е-пошта: info@fzo.org.mk

ЗАКЛУЧОК

Во Извештаите од извршените контроли, овластените финансиски контроли за секоја утврдена неправилност даваат препораки до ЈЗУ за да се надминат неправилностите.

Финансиските контролори имаат двојна улога во вршењето на финансиската контрола во јавните здравствени установи. Контролната функција ја вршат заедно со едукативната, при што перманентно се врши укажување на надлежните во јавните здравствени установи за начините на изготвување и усвојување на планските документи, како и водењето на сметководството. Укажувањата ги бележат како препораки во извештајот после констатираните неправилности.

Постапувајќи според законската регулатива, Фондот за здравствено осигурување Извештаите ги доставува до Министерството за здравство, Министерство за финансии и до Државниот завод за ревизија заради понатамошно постапување по истите, согласно законските надлежности на секоја од наведените Институции .

Скопје, 07.07.2010 година

Финансиска контрола во ФЗОМ